

विद्यासागर विश्वविद्यालय
VIDYASAGAR UNIVERSITY

Question Paper

B.A. General Examinations 2022

(Under CBCS Pattern)

Semester - IV

Subject : SANSKRIT

Paper : SEC 2 - T

Full Marks : 40

Time : 2 Hours

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

The figures in the margin indicate full marks.

[BASIC ELEMENTS OF AYURVEDA]

1. चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः ।

5×4=20

- (क) माधवाचार्यस्य संक्षिप्तपरिचयः प्रदेयः ।
- (ख) आयुर्वेदशास्त्रे वाग्भट्टाचार्यस्यावदानं प्रतिपादयत ।
- (ग) आत्रेय-पुनर्वसुविषये एका टीका लेख्या ।
- (घ) आयुर्वेदशास्त्रानुसारं हेमन्तकालस्य वैशिष्ट्यमालोचयत ।
- (ङ) वसन्तकालस्य भोजनविधिः वर्णनीयः ।
- (च) 'तपो ब्रह्मेति' इत्युक्तेः सार्थकतां प्रतिपादयत ।

P.T.O.

2. प्रश्नद्वयं समाधेयम्।

10×2=20

- (क) आयुर्वेदशास्त्रानुसारतः सुश्रुतसंहितायाः गुरुत्वं प्रतिपादनीयम्।
(ख) चरकसंहितानुसारम् आदानकालस्य वैशिष्ट्यानि आलोचयत।
(ग) धन्वन्तरिसम्प्रदायस्य परिचयः प्रदेयः।
(घ) तैत्तिरीयोपनिषदः भृगुबल्यनुसारं ब्रह्मणः स्वरूपमालोचयत।

बङ्गानुवाद

১। নীচের যেকোনো চারটি প্রশ্নের উত্তর দাও :

৫×৪=২০

- (ক) মাধবাচার্যের সংক্ষিপ্ত পরিচয় প্রদান কর।
(খ) আয়ুর্বেদশাস্ত্রে বাগ্ভট্টাচার্যের অবদান প্রতিপাদন কর।
(গ) আত্রেয়পুনর্বসুবিষয়ে একটি টীকা লেখ।
(ঘ) আয়ুর্বেদশাস্ত্রানুসারে হেমন্তকালের বৈশিষ্ট্য আলোচনা কর।
(ঙ) বসন্তকালের ভোজনবিধি বর্ণনা কর।
(চ) “তপো ব্রহ্মোতি”—এই উক্তিটির সার্থকতা প্রতিপাদন কর।

২। নীচের যেকোনো দুটি প্রশ্নের উত্তর দাও :

১০×২=২০

- (ক) আয়ুর্বেদশাস্ত্রানুসারে সুশ্রুতসংহিতার গুরুত্ব প্রতিপাদন কর।
(খ) চরকসংহিতানুসারে আদানকালের বৈশিষ্ট্য আলোচনা কর।
(গ) ধন্বন্তরি সম্প্রদায়ের পরিচয় প্রদান কর।
(ঘ) তৈত্তিরীয়োপনিষদের ভৃগুবল্যনুসারে ব্রহ্মের স্বরূপ আলোচনা কর।

OR

[YOGASUTRA OF PATANJALI]

1. चत्वारः प्रश्नाः समाधेयाः । 5×4=20

- (क) 'अथ योगानुशासनम्'—इत्युक्तेः तात्पर्यं प्रतिपादयत ।
(ख) योगदर्शनानुसारं प्रमाणानि प्रतिपादय ।
(ग) 'तयः पञ्चतय्यः क्लिष्टाक्लिष्टाश्च'—व्यख्यात ।
(घ) क्लेशाः कतिविधाः ? तेषां स्वरूपमालोचयत ।
(ङ) के यमाः ? तेषां किं स्वरूपम् ?
(च) योगसूत्रानुसारं समाधिविषये एका टीका लेख्या ।

2. प्रश्नद्वयं समाधेयम् । 10×2=20

- (क) चित्रवृत्तयः काः ? तासां निरोधोपायाः प्रतिपादनीयाः ।
(ख) योगः कः ? कानि च तस्य अङ्गानि ? संक्षेपेण आलोचयत ।
(ग) योगसूत्रानुसारम् ईश्वरस्वरूपं प्रतिपादयत ।
(घ) प्राणायामस्य लक्षणं भेदाश्च वर्णय ।

बङ्गानुवाद

১। নীচের যেকোনো চারটি প্রশ্নের উত্তর দাও : ৫×৪=২০

- (ক) “অথ যোগানুশাসনম্”—এই উক্তিটির তাৎপর্য প্রতিপাদন কর ।
(খ) যোগদর্শনানুসারে প্রমাণ বিষয়ে আলোচনা কর ।
(গ) “বৃত্তয়ঃ পঞ্চতয়্যঃ ক্লিষ্টাক্লিষ্টাশ্চ”—ব্যাখ্যা কর ।
(ঘ) ক্লেশ কয়প্রকার? এদের স্বরূপ আলোচনা কর ।

P.T.O.

(ঙ) 'যম' বলতে কী বোঝ? তাদের স্বরূপ বর্ণনা কর।

(চ) যোগসূত্রানুসারে সমাধিবিশয়ে একটি টীকা লেখ।

২। নীচের যেকোনো দুটি প্রশ্নের উত্তর দাও :

১০×২=২০

(ক) চিন্তবৃত্তিগুলি কী কী? এদের নিরোধের উপায়গুলি প্রতিপাদন কর।

(খ) যোগ কী? যোগের অঙ্গগুলি কী কী? সংক্ষেপে আলোচনা কর।

(গ) যোগসূত্রানুসারে ঈশ্বরস্বরূপ প্রতিপাদন কর।

(ঘ) প্রাণায়ামের লক্ষণ ও ভেদ বর্ণনা কর।

Vidyasagar University

